

УДК 121.547

К. С. Хорішко,
здобувач, Полтавська державна аграрна академія

СТРУКТУРА ПІДСИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ПРИВАБЛИВІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

К. Khorishko,
Poltava State Agrarian Academy

THE STRUCTURE OF THE SUBSYSTEM OF INVESTMENT OF ATTRACTIVENESS

У статті наведено результати узагальнюючого дослідження структури підсистеми управління інвестиційною привабливістю підприємства у сучасних умовах. Визначено структуру та основні елементи підсистеми управління інвестиційною привабливістю підприємства та здійснено схематичне конструювання підсистеми управління інвестиційною привабливістю підприємства та визначити її місце в системі загального управління означеною господарською структурою, а також встановити вплив зовнішніх факторів на аналізовану систему.

The results of research synthesis subsystem structure of investment attractiveness of companies in today's environment. The structure and key elements of the subsystem of investment attractiveness of the company and made a schematic design of a subsystem of investment attractiveness of the company and determine its place in the overall management of a definite economic structure and to determine the effect of external factors on the analyzed system.

Ключові слова: підприємство, підсистема, інвестиційна привабливість, управління.
Key words: enterprise subsystem, investment attractiveness, management.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

В Україні розвиток господарської діяльності характеризує підвищення інвестиційної діяльності. Сучасна наукова думка виходить з того, що саме інвестиції є джерелом розвитку та є основою реалізації будь-яких новацій на підприємстві як в сфері управління нематеріальними (організаційна структура, кадри, маркетингове середовище), так і матеріальними (ресурси, фінанси, основні фонди) об'єктами.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Аналіз наукових джерел на предмет виокремлення викладених у них методичних основ управління інвестиційною привабливістю підприємств Дзеніс В.О., Тарасова О.В., Грузд М.В., Бурковець О.С., Кулініч Т.В., Запорожан Д.В., Краснокутська Н.С., Сігаєва Т.Є., Горощенко В.В., Боліновська Н.Я., та інші. Авторами дос-

татньо багато уваги приділено питанням організації та управління інвестиційною привабливістю підприємств в умовах економічної кризи.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є наведення результатів узагальнюючого дослідження структури підсистеми управління інвестиційною привабливістю підприємства у сучасних умовах.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Аналізуючи представлений у наукових працях інструментарій залучення інвестиційних ресурсів слід відмітити, що означене питання є досить важливим з погляду на існуючий стан справ у цій сфері. Представлена у роботі Бурковець О.С. [1, с. 42] статистика свідчить про пасивність менеджменту підприємств в напрямі здійснення дій, спрямованих на інвестиційне забезпечення розвитку підприємств. Відсут-

ність дій по залученню інвестицій є прямим свідченням того, що питання управління інвестиційною привабливістю (тим більш її підвищення) взагалі не розглядаються.

Спробу вирішити означене питання було здійснено в праці Дзеніс В.О. В аналізованій роботі процес залучення інвестицій було структуровано виходячи із взаємодії трьох суб'єктів інвестиційної діяльності: інвестора, підприємства-реципієнта інвестицій та держави. При цьому в роботі пропонувалося розділити процес залучення інвестицій на три базові підпроцеси. Перший — процес взаємодії суб'єктів інвестиційної діяльності, було визначено як результат реалізації норм та приписів, викладених у законодавчих актах. Другий підпроцес — поява та реалізація ризиків, що пов'язані із станом та динамікою зовнішніх факторів впливу (переважно макроекономічних). Третій підпроцес — формування інвестиційної пропозиції, що здійснюється шляхом визначення існуючих можливостей, загроз та конкурентних переваг підприємства та порівняння їх із інтересами та очікуваннями інвесторів. Погоджуючись із запропонованою логікою міркувань відносно організації процесу залучення інвестицій, що представлені у праці [2, с. 84], відмітимо, що складність та багатофакторність означеної проблеми потребують застосування більш ґрунтовного підходу до формування інвестиційно-привабливої пропозиції для потенційного інвестора та вчасного залучення необхідного обсягу інвестицій на підприємство.

Вважаємо слушним виокремлення потреби вивчення ринку товарів на якому працює підприємство. Оскільки, досить помилковим є підхід, що використовується в ряді робіт, відповідно до якого дослідники нехтують питаннями основної операційної діяльності підприємств, зосереджуючись на питаннях аналізу та оцінки нових інвестиційних проектів. Необхідно враховувати те, що основним джерелом формування грошових потоків підприємства є його операційна діяльність, яка пов'язана із функціонуванням підприємства на ринку товарів та послуг. Таким чином, будь-який проект є лише певною новацією в операційній діяльності. Більш того, інвестор, приймаючи рішення про інвестування в той чи інший проект підприємства, буде керуватися існуючою ринковою кон'юнктурою, моделями ринкової поведінки підприємства у минулому та даним ретроспективного аналізу його господарської діяльності.

Враховування також потребують запропоновані у роботі [3, с. 33] рекомендації відносно оп-

тимізації параметрів фінансування інвестиційних витратків. Основним критерієм такої оптимізації є мінімізація витрат на інвестиційні проекти із одночасною максимізацією фінансових потоків на вкладений капітал. Обмежуючими факторами при цьому були визначені наступні. По-перше, інвестиційні витрати в періоді мають не перевищувати обсяги накопиченого нерозподіленого прибутку у минулих періодах. По-друге, інвестиційний проект має самостійно покривати вартість його інвестиційних витратків. По-третє, усі розрахунки мають бути скорегованими на значення інфляції, середньої ставки банків по депозитах та ін. параметри. Позитивно оцінюючи спробу оптимізації параметрів інвестиційного процесу та їх стимулюючий вплив на підвищення рівня інвестиційної привабливості підприємства, відмітимо, що в представлених пропозиціях існує певна неузгодженість. Серед позитивних рис, запропонованого підходу в аналізованій праці виокремлюються чіткість формулювання цільової функції, можливість врахування параметрів позичкового фінансування, визначення шляхів фінансового інвестування тимчасово-вільних коштів підприємства. Відмітимо, що обмеження обсягів фінансування інвестиційних проектів розмірами накопиченого нерозподіленого прибутку — завчасно виключає можливості позичкового фінансування витратків. У той же час, накопичення прибутку ставить питання його використання в період, що передує старту інвестиційного проекту. І в даному випадку мова йде не про тимчасово вільні кошти, що можливо короткостроково інвестувати в фінансові інструменти. Відмітити також слід і те, що запропонована оптимізаційна модель базується на корегуючих значеннях інфляції та ставки депозитів в банках, що суттєво відриває її від потреб забезпечення реальної доходності в виробничому секторі. Загалом, враховуючи викладені примітки, із певним удосконаленням та переробкою, представлена у роботі [3, с. 33] оптимізаційна модель є вартою для подальшого використання в системі управління інвестиційною привабливістю підприємства.

Цілком логічною є ув'язка довго-, середньо- та короткострокових цілей інвестиційної діяльності підприємства із змістом його інвестиційних проектів, що здійснюється на основі розрахунку параметрів потреби в інвестиціях, їх джерел та структури.

Однак, дискусійним слід вважати положення відносно того, що подальший розвиток означеного процесу здійснюється виходячи із реалізації окремих інвестиційних проектів.

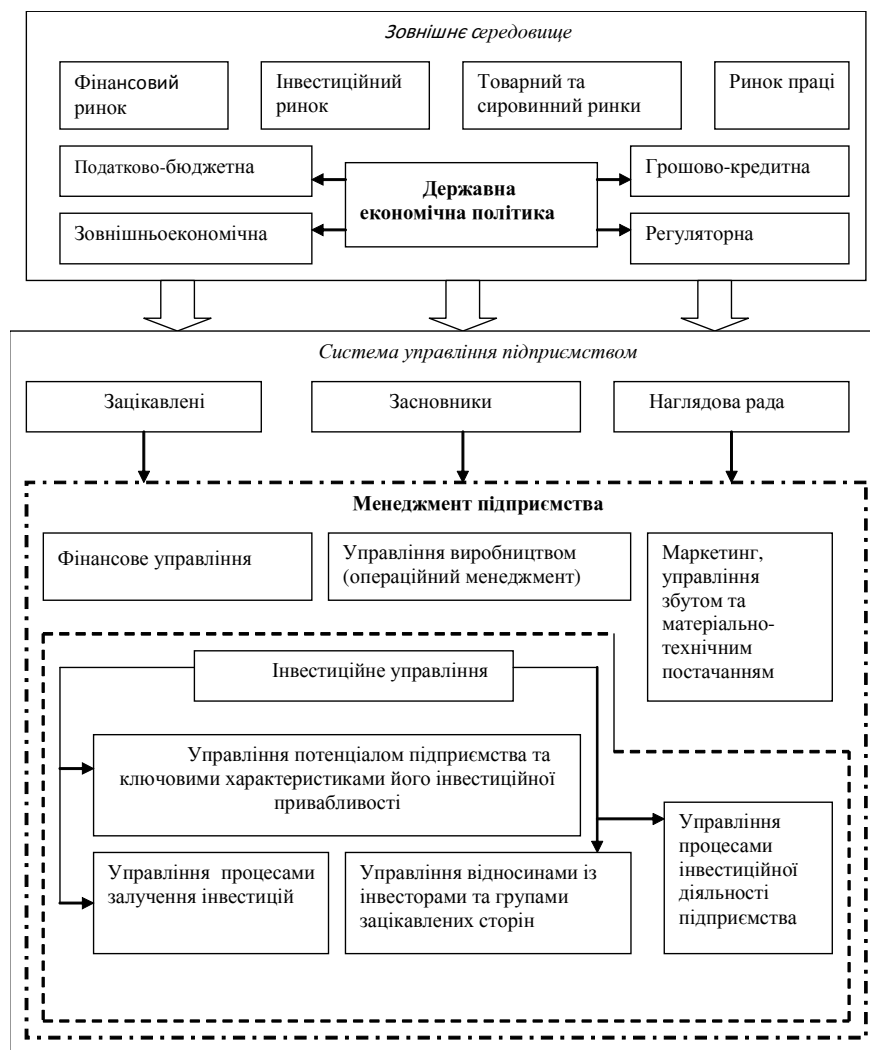

Рис. 1. Структура підсистеми управління інвестиційною привабливістю підприємства

Реалізація третього блоку представленого алгоритму потребує здійснення системного моніторингу відповідності поточного стану ключових параметрів імперативам досягнення довго-, середньо- та короткострокових цілей в операційній, фінансовій та інвестиційній діяльності підприємства.

Аналіз наукової літератури на предмет визначення методичних основ управління потенціалом підприємства та ключовими характеристиками його інвестиційної привабливості дозволяє стверджувати про недостатню опрацьованість означеного напрямку. В роботі Сігаєвої Т.Є. [4, с. 20], стосовно цього питання стверджується, що головними факторами, що завдають вплив на процес інвестиційної діяльності підприємств, а також організації їх відносин із агентами інвестиційного ринку є: результати господарської діяльності підприємства, що обумовлюють його привабливість для інвестування; передбачувані до отримання результа-

ти інвестиційної діяльності, а також опосередковані різновиди ефекту від інвестицій (соціальний, ринковий, екологічний, репутаційний); алгоритми діяльності та цільові настанови учасників інвестиційного ринку, їх очікування та мотиваційні чинники; перспективи реалізації інформаційної політики (рекламна компанія, участь у спеціалізованих виставках, інформаційна присутність у медіа) [4, с. 20]. Погоджуючись із викладеною тезою, зроблено висновок, що дієве інформування інвестиційної спільноти про поточний стан і особливості потенціалу підприємства потребують визначення його структури, особливостей, індикаторів поточного стану та прогнозних даних його розвитку. З цієї точки зору, варто забезпечити процеси ефективного діагностування та аналізу потенціалу підприємства та ключових характеристик його інвестиційної привабливості.

Результати аналізу наукових праць на предмет визначення методичних основ управління

інвестиційною привабливістю підприємств надають можливість здійснити конструювання структури підсистеми управління інвестиційною привабливістю підприємства та визначити її місце в системі загального управління означеною господарською структурою, а також встановити вплив зовнішніх факторів на аналізовану систему.

На рисунку 1 наведено схематичне зображення структури підсистеми управління інвестиційною привабливістю підприємства. Представлена схема показує, що процеси управління інвестиційною привабливістю підприємства є об'єктом впливу акторів зовнішнього середовища до складу яких слід віднести стан та динаміку показників функціонування фінансового, інвестиційного, товарного та сировинного ринків, а також ринку праці. Зовнішній вплив також завдає державна економічна політика, зокрема такі її складові як податково-бюджетна, грошово-кредитна, зовнішньоекономічна та регуляторна політика.

Функціонування системи управління підприємством реалізується під впливом трьох груп суб'єктів, якими є засновники (в залежності від організаційно-правової форми — акціонери чи співвласники), члени наглядової ради (за наявності), групи зацікавлених сторін.

До складу груп зацікавлених сторін входять кредитори, представники профспілкових організацій, ключові постачальники, суб'єкти збутових мереж, стратегічні партнери тощо. В даному випадку, об'єднуючою характеристикою усіх означених груп суб'єктів є те, що усі вони зацікавлені у стабільному функціонуванні підприємства, його розвитку та подальшому зростанню. При цьому, означені суб'єкти зацікавлені у довгострокових відносинах, у певних ситуаціях можуть діяти в інтересах підприємства (незважаючи на наявність фундаментального конфлікту інтересів в більшості ситуацій), але, у той же час, не завдають прямого впливу на прийняття рішень менеджментом підприємства.

Менеджмент підприємства здійснює системне фінансове управління, Управління виробництвом (операційний менеджмент), маркетинг, управління збутом та матеріально-технічним постачанням, інвестиційне управління. При цьому, кожен з означених функціональних напрямків опосередковується відповідною управлінською підсистемою, яка спрямована на виконання певної низки функцій та вирішення групи завдань.

ВИСНОВОК

Базуючись на результатах аналізу наукових праці нами було встановлено, що підсистема інвестиційне управління на підприємстві, серед

іншого вирішує завдання формування та підвищення інвестиційної привабливості. Реалізація означеної функції здійснюється в межах чотирьох напрямів діяльності, якими є: управління потенціалом підприємства та ключовими характеристиками його інвестиційної привабливості; управління процесами залучення інвестицій; управління відносинами із інвесторами та групами зацікавлених сторін; управління процесами інвестиційної діяльності підприємства.

Література:

1. Бурковець О.С. Підвищення інвестиційної привабливості промислових підприємств: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.06.01 "Економіка, організація і управління підприємствами" / О.С. Бурковець. — Луганськ, 2006. — 42 с.

2. Грузд М.В. Розвиток механізму управління інвестиційними процесами на промислових підприємствах: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.06.01 "Економіка, організація і управління підприємствами" / М.В. Грузд. — Харків, 2006. — 84 с.

3. Дзеніс В.О. Організаційно-економічні аспекти залучення іноземних інвестицій): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.06.01 "Економіка підприємства і організація виробництва" / В.О. Дзеніс. — Х., 2001. — 33 с.

4. Сігаєва Т.Є. Інформаційна взаємодія підприємства з суб'єктами зовнішнього середовища в процесі інвестування: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.04 "Економіка та управління підприємствами (машинобудування)" / Т.Є. Сігаєва. — Х., 2010. — 20 с.

References:

1. Burkovets, O.S. (2006), "Increasing the investment attractiveness of the industry", "Economics, Organization and Management, Lugansk, Ukraine.

2. Gruzd, M.V. (2006), "Development mechanism management of investment in industrial processes", "Economics, Organization and Management", Kharkov, Ukraine.

3. Dzenis, V. (2001), "Organizational and economic aspects of foreign investment", "Business Economics and organization of production", Kharkov, Ukraine.

4. Sihayeva, T.E. (2010), "Company Information interaction with the subjects of the environment in the process of investing", "Economics and management (engineering)", Kharkov, Ukraine. *Стаття надійшла до редакції 31.03.2014 р.*